

AMIN MAALOUF EN ROUMAIN (AVANT-PREMIERE EDITORIALE)

Traduits par Giuliano Sfichi

W

Cînd te trezești dintr-o dată de cealaltă parte a grozăviei, totul pare logic, evident, așteptat, inevitabil; da, sigur, totul era previzibil încă din clipa cînd a apărut «falia orizontală», încă din clipa cînd secretele vieții au căzut în mîinile ucenicilor vrăjitori; încă din secolul trecut existau toate premisele haosului: orașe ce dispăreau rînd pe rînd, națiuni care se dezintegrau, goana absurdă spre milenii trecute, ostracizări, izolări.

Cauza și efectul, ce șmecherie nemaipomenită! îmi vor spune unii. În infinitul potențialităților, cine ar fi putut recunoaște la timp cotitura apocaliptică? Voi răspunde că am cunoscut bărbați și femei care citeau tainele lumii ca într-o carte deschisă; unii s-au dus, alții se mai află în jurul meu, iar focul lor sacru mă încălzește încă. Bărbați și femei care, cum am mai spus, au știut să vadă în «larvă» contururile «imaginii».

Tocmai asupra imaginii trebuie să-mi ațintesc acum privirea, pe întinderea cîtorva paragrafe. Astăzi, oricine poate vedea ca și mine cum a început să arate lumea, nimic din ce aș putea descrie nu este necunoscut, nimic nu va surprinde; dar asta e sarcina absurdă pe care mi-am fixat-o, să dau mărturie, să fiu un soi de pictor legist, un grefier de epiloguri.

Cum ar mai putea ști unde se află, pe această planetă compartimentată, cei care, ca și mine, au cunoscut epoca barierei ce se estompau și lumea racordată la ea însăși prin mii de căi luminoase? Niciodată n-aș fi crezut că expansiunea aceea va fi efemeră, că atâtea ziduri de netrecut se vor înălța pe drumuri și în mințile oamenilor.

Rînd pe rînd, țările din Sud s-au închis, așa cum se sting, noaptea, focurile într-o tabără. Dar nu pentru un răstimp hărăzit somnului, căci întunericul se așternea pentru multă vreme, iar ochii nu mai așteptau venirea zorilor.

Secolul trecut ne-a oferit multe exemple de societăți care cădeau brusc în brațele nebuniei. Oamenii aveau grijă să-și exprime compasiunea, dar se obișnuiau pînă la urmă, lumea gonea mai departe într-o beție de urlete; cu atît mai rău pentru cine rămînea în urmă, se împotmolea, gîfîia, Istoria era grăbită, nu se putea opri la fiecare popas al celor descurajați. Dar încotro se îndrepta Istoria? Ce întîlnire avea? Și cînd?

Cine ar fi îndrăznit așadar să prezică regresul? Regresul, idee pesimistă, ridicolă, eretică, deplasată. Ne încăpățînăm să vedem Istoria ca pe un fluviu ale cărui ape curg într-un peisaj neted, se zbuchimă cînd terenul e accidentat, trec prin cîteva cascade... Și dacă albia lui n-ar fi săpată dinainte? Și dacă, neputînd să ajungă pînă la mare, s-ar pierde în pustiu, rătăcindu-se într-un mozaic de mlaștini stătute?

Cuvinte de dezamăgire? Sper doar că Béatrice va putea să îmbătrînească într-o lume renăscută și că, în viitor, niște gigantice paranteze vor închide între ele aceste decenii blestamate.

Chiar și astăzi, cînd se știu mult mai multe despre originea evenimentelor care au făcut să sufere întreaga planetă, numeroși oameni refuză încă să vadă populațiile din Sud ca pe niște victime și păstrează doar două imagini despre ele: foarte aproape de noi, prea aproape, mulțimile migratoare; iar în depărtări, hoardele demente care se înverșunau să distrugă o lume pe care n-o mai înțelegeau și care,

înainte de toate, se pedepseau singure. Cîndva, poate, un tribunal al Istoriei va pronunța niște sentințe tardive pentru «privare de viitor».

Aici, în Nord, nenorocirile nu ne ating decît indirect; să ne gîndim din cînd în cînd și la cei pe care îi lovesc în plin. Să ne gîndim la țările unde nimeni nu mai îndrăznește să se aventureze, închise față de lumea exterioară, fragmentate în triburi ce se luptă între ele, deși împărtășesc aceeași soartă vitregă, părăsite de cei mai buni fii ai lor, supraviețuind precum buruienile printre ruine. Iar la orizont, alte ruine.

În Rimal, ca de altfel pe două treimi din suprafața planetei, timpul bate acum pasul pe loc; în afară de cîte un bombardier învechit, avioanele au încetat să mai decoleze și să aterizeze; șoselele, perspective infinite pe care generalul Abdane le trasase, cu mari cheltuieli, ca pentru a risipi amenințarea deșertului, au dispărut în cîteva luni, înghițite de nisipurile răzbunătoare; minele au redevenit caverne, iar mașinile se dezagregă încet, acoperite de rugină și uitare; în cartierele moderne, unele clădiri sînt încă în picioare, dar înnegrite, ciopîrțite, iar cele mai multe cu măruntaiele la iveală, monumente cinice ale civilizației de altădată. Un mileniu ce a apus, spun pietrele, încă unul.

Din Rimal, din Naiputo, din tot Orientul Apropiat sau Îndepărtat, din Africa și din maghernițele din Lumea Nouă, oamenii fug încă, de fiecare dată cînd au prilejul, pe vase sau călări pe catfri. Sînt ultimii purtători ai străvechilor lumini și scapă precum cuvintele de pe buzele unui muribund.

Ca să ajungă în Nord, la nord de Mediterana, la nord de Rio Grande, nu au nevoie de busolă, înaintașii lor au bătut același drum; e înscris în genele lor, chinurile lui sînt dulci, iar cruzimile, dinainte iertate. În țările ce-i primesc, mulți se consideră invadați, dar n-au ce face, nu poți arunca un naufragiat înapoi în mare.

Îmi amintesc că am citit cîndva, scriitorul fiind unul cît se poate de bine intenționat, o metaforă ciudată. Planeta noastră, spunea autorul, se aseamănă cu o rachetă cu două trepte. Una se

desprinde, pică și, în cădere, se dezintegrează; cealaltă se eliberează și se avîntă în spațiu, neatinsă, ușurată.

Chiar și la momentul cînd textul a fost publicat, ai fi putut cu ușurință să te arăți ironic, imaginîndu-ți, de pildă, ce s-ar întîmpla dacă partea de jos a planetei s-ar dezintegra, dar ar rămîne agățată de cea de sus prin vreun șurub care nu s-a desfăcut pînă la capăt... Însă așa erau închipuirile contemporanilor mei, naive, rușinoase, meschine, și totuși îndreptățite, cum sînt toate reflexele de supraviețuire.

(extrait du roman *Le premier siècle après Béatrice*, en train de parution chez les Editions Polirom)